

Lufthavn: Ny lufthavn Bodø						
Prosjekttittel: Forprosjekt NLBO						
Tittel: Vurdering og anbefaling av CEEQUAL						
FE05	30.10.20	For implementering	CHGAR	TJAA	SAK	
FB04	19.06.20	Revidert for kommentar	CHGAR	TJAA	SAK	
FB03	25.05.20	For kommentar	CHGAR	TJAA	SAK	
FA02	20.05.20	Tverrfaglig kontroll	CHGAR	TJAA	SAK	
FA01	14.05.20	Intern revisjon	CHGAR	TJAA	SAK	
Revisjon	Dato	Tekst	Laget	Kontrollert	Godkjent	
Logo: Norconsult			Etg. 000	System 102	Antall sider: Side 1 av 7	
Prosjektnr. 10001444	Kontraktsnr. 187075	Lufthavn/invnr. BO000	Fag: S2	Dokumenttype: NO	Løpenummer: 0134	Revisjon: FE05

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag – anbefaling	3
2	Hva er CEEQUAL?	4
3	Fordeler og ulemper ved CEEQUAL.....	5
4	Prosess for CEEQUAL-sertifisering	6
5	Organisering i prosjektet	6
6	NLBO's potensiale	7

1 SAMMENDRAG – ANBEFALING

CEEQUAL er en sertifiseringsordning for infrastruktur som sikrer en uavhengig, tredjepartsverifisert vurdering av miljø- og bærekraftspåvirkning for infrastrukturprosjekter, på lik linje som BREEAM for bygg. CEEQUAL er ganske nytt i Norge, og er gjennomført på et fåtall vegprosjekter og kraftverksutbygginger.

Ny lufthavn Bodø (NLBO) har unike forutsetninger for å være først ute med sertifisering av både BREEAM og CEEQUAL i samme prosjekt, i og med at det består av både bygg og samferdselsinfrastruktur.

CEEQUAL kan være et godt og hensiktsmessig verktøy for å sikre miljøhensyn for rullebane, taksebaner og andre utomhusanlegg, løfte fokus på miljø, drive forbedringsarbeidet i prosjektet, og danne en uavhengig vurdering av prosjektets bærekraft.

En uformell vurdering i henhold til forrige versjon av CEEQUAL, V5, viser at prosjektet bør kunne oppnå sertifiseringsnivå Very Good. Dersom neste nivå, Excellent, skal oppnås, må det gjøres en del grep innen kommunikasjon og nærmiljø, økologi og biodiversitet, ressursforvaltning samt transport. Prosjektets største utfordring er at det store fotavtrykket vil beslaglegge arealer med naturverdier og kulturminner, som fredete sheltere. Det er begrenset hvor mye hensyn som kan innarbeides, og usikkert i hvilken grad gode, avbøtende tiltak som erstatningsbiotoper vil være aktuelle.

NLBO er kommet til forprosjektstadiet og bør derfor egne seg for Design & Construction Award, det vil si forprosjekt/prosjektering og byggefase. Dokumentasjon fra tidligere planfaser bør også gjennomgås for å se om også Strategy-fasen (byggherres konseptfase) kan sertifiseres, slik at prosjektet kan oppnå en Whole Project Award som dekker alle faser fra konsept til ferdig anlegg.

Direkte og indirekte kostnader ved CEEQUAL-sertifisering anslås til ca. 1 MNOK.

Det anbefales at prosjektet gjennomgår en formell pre-analyse som identifiserer hvilke tiltak som må utføres for å oppnå ønsket sertifiseringsnivå. Prosessen med CEEQUAL bør startes i forprosjektfasen, tidlig nok til at det sikres at dokumentasjonen i forprosjektet svarer ut punktene i CEEQUAL. Dette vil bety at utgifter til registrering og anskaffelse av verifikatør vil påløpe, i alt ca. 250.000 kr. Norconsult kan stille med kvalifisert Assessor.

2 HVA ER CEEQUAL?

CEEQUAL er en sertifiseringsordning for infrastruktur på lik linje med BREEAM for bygg. CEEQUAL foreligger nå i versjon 6, og dekker følgende deltemaer:

1. Management
2. Resilience
3. Communities and stakeholders
4. Land use and ecology
5. Landscape and historic environment
6. Pollution
7. Resources
8. Transport

CEEQUAL-sertifisering kan oppnås for seks sammensetninger av prosjektfasene Strategy (konsept), Design (prosjektering) og Construction (byggefase):

- Whole Project Award
- (Interim Strategy & Design Award)
- Strategy & Design Award
- Design Award
- Design & Construction Award
- Construction Award

CEEQUAL kan også oppnås for driftskontrakter.

CEEQUAL har følgende nivå:

- >90 % Outstanding
- >75 % Excellent
- >60 % Very Good
- >45 % Good
- >30 % Pass
- <30 % Unclassified

Det er en viss overlapp mellom BREEAM og CEEQUAL, selv om sertifiseringsordningene ennå ikke er integrerte. Systematikken og tankegangen er lik, og trolig vil noe av dokumentasjonen være overlappende. Ved å kombinere sertifisering av bygg etter BREEAM og banesystemer med øvrig infrastruktur etter CEEQUAL oppnås en helhetlig sertifisering av hele prosjektet NLBO.

Flere byggherrer vil bruke CEEQUAL i sine prosjekter, og særlig Nye Veier implementerer CEEQUAL for å sikre miljøforbedring i sine prosjekter. En del av entreprenørene begynner å få praktisk erfaring med bruk av CEEQUAL i byggefasen. Eksempler er E6 Arnkvern – Moelv, Rv.3/25 Løten – Elverum og Storåselva kraftverk. Internasjonalt har flere lufthavnprosjekter oppnådd CEEQUAL Excellent for Whole Project, for eksempel har Swedavia sertifisert både Arlanda langtidsparkering og Arlanda utviklingsprogram for nytt driftsområde.

3 FORDELER OG ULEMPER VED CEEQUAL

Fordelene med en CEEQUAL-sertifisering vil være:

- Økt forankring av miljøarbeidet i prosjektet
- Økt fokus på viktige miljøtema ut fra samfunnets totale behov
- Prosjektet måles opp mot eksterne kriterier
- Prosjektets miljøarbeid verifiseres av en uavhengig tredjepart
- Viser at prosjektet og Avinor setter bærekraft høyt på agendaen
- Kan være en synlig «flaggsak», der NLBO har forutsetninger for å være først ute med både BREEAM og CEEQUAL i samme prosjekt
- Uttesting av CEEQUAL for Avinor

Ulempene omfatter blant annet:

- Direkte kostnader med registreringsavgifter og verifikasjon
- Indirekte kostnader med dokumentasjonsarbeid

Et utdrag av gjeldende pristabell er vist i tabell 1.

Tabell 1: Registreringsavgifter for CEEQUAL

Prosjektverdi (GBP)	Avgift – Whole Project Assessment
£350.000.000 - £399.999.999	£22.092
£400.000.000 - £449.999.999	£23.792
£450.000.000 - £499.999.999	£25.492
£500.000.000 - £599.999.999	£28.092
£600.000.000 - £699.999.999	£30.692

Avgift betales i tre avdrag ved registrering, ved oppstart av design, og ved oppstart av byggearbeidene. Prosjekter som kun sertifiseres for Design eller Construction-fasen betaler 80 % av avgiften. Dersom det legges til grunn en prosjektverdi på 4,5 mrd. kr, kan vi legge til grunn en avgift på ca. 320.000 kr avhengig av valutakurs.

I tillegg kommer utgifter til verifikasjon på diverse prosjektstadier som vist i tabell 2.

Tabell 2: Avgifter for verifikasjon på ulike prosjektstadier

Prosjektverdi	Strategic	Interim/Design		Construction	Combined
	Online	Online	Fysisk møte	Fysisk møte	Fysisk møte
£100M - £450M	£1.425	£2.275	£3.085	£3.085	£4.610
£450M - £1.000M	£1.700	£2.675	£3.485	£3.485	5.460

Reise og opphold for Verifier kommer i tillegg.

Dersom det legges til grunn to fysiske møter for verifikasjoner ved Interim/Design og Combined-stadiene vil verifikasjon koste til sammen ca. 125.000 kr.

Direkte kostnader vil bli til sammen ca. 450.000 kr. I forprosjektet antas det at 2/3 av registreringskostnaden pluss kostnader til verifikatør til Interim verifikasjon vil påløpe, i alt ca. 250.000 kr i direkte kostnader.

Indirekte kostnader med dokumentasjonsarbeid er vanskelig å estimere. Det meste av dokumentasjon vil antakeligvis være utarbeidet i andre prosesser, men det antas noe arbeid med å samle sammen dokumentasjon og oversette nødvendige dokumenter til engelsk for verifikatøren. Merkostnader i form av arbeidstimer antas i størrelsesorden 500.000 kr.

Totale direkte og indirekte kostnader for CEEQUAL-sertifisering anslås til ca. 1 MNOK.

4 PROSESS FOR CEEQUAL-SERTIFISERING

Prosessen defineres i følgende steg:

1. Assessor pekes ut, og prosjektet søker om vurdering
2. Vurderingsmanual etableres, og prosjektet registreres i et nettbasert vurderingsverktøy
3. Verifier velges
4. Vurdering av punkter som ikke er relevante (Scope-out)
5. Innsamling og vurdering av dokumentasjon
6. Assessor kontakter Verifier når vurdering er komplett
7. Verifikasjonsmøte
8. Komplettering av eventuelt manglende dokumentasjon
9. Verifier går gjennom prosjektet og klargjør for ratifisering
10. Sertifisering ferdig

Steg 1-5 er startet i forprosjektet.

5 ORGANISERING I PROSJEKTET

Prosjektet må utnevne en Assessor som følger prosjektet og samler inn dokumentasjon. Dette må være en person som har bestått Assessor-kurs.

Assessor skal:

- Lede arbeidet med CEEQUAL-vurdering av prosjektet
- Foreslå og avtale Scoping med Verifier
- Avholde Scoping og Verification-møter
- Samle dokumentasjon og registrere dette i det nettbaserte vurderingsverktøyet
- Informere Verifier når vurderingen er klar for verifikasjon
- Svare ut Verifier's spørsmål

Assessor må derfor følge prosjektet tett gjennom alle relevante faser. Norconsult kan stille med kvalifisert Assessor.

Verifier utfører en uavhengig tredjepartsverifikasjon. Verifier utnevnes av CEEQUAL sentralt. Verifier skal:

- Bli enig med Assessor om omfanget av vurderingen (Scope out)
- Støtte Assessor i utførelsen
- Svare ut Assessor's spørsmål i vurderingsfasen
- Gå gjennom og verifisere Assessor's vurdering
- Informere CEEQUAL om at prosjektet er klar for ratifisering

Prosessen med CEEQUAL må samkjøres med Miljøoppfølgingsplanen (MOP) for å sikre at dokumentasjonskrav ivaretas. Ansvarsforhold mellom MOP-ansvarlig og CEEQUAL Assessor må tilpasses ut fra hvordan de forskjellige miljøtemaene skal dokumenteres.

6 NLBO'S POTENSIALE

Det vises til skisseprosjektets rapport 10001444-187075-BO000-S2-NO-0002 Utredning av BREEAM og andre miljøsertifiseringsordninger.

En uformell preanalyse i henhold til forrige versjon av CEEQUAL, versjon 5, viser at prosjektet bør kunne oppnå 61,5 % Very good med kun mindre justeringer i planlagt utforming og dokumentasjon. Det er en del usikkerhet med tanke på dokumentasjonskrav og faktisk gjennomføring, så det bør sikres ytterligere poeng på en del områder for å være sikker på å klare kravet på > 60 %.

Prosjektets største utfordring er at det store fotavtrykket vil beslaglegge arealer med naturverdier og kulturminner, for eksempel fredete sheltere. Det er begrenset hvor mye hensyn som kan innarbeides, og usikkert i hvilken grad gode, avbøtende tiltak som erstatningsbiotoper vil være aktuelle.

For å komme over 75 % og oppnå Excellent er det spesielt områdene «People and Communities», «Ecology and Biodiversity», «Physical Resources» og «Transport» som må forbedres.

Tabell 3: Resultater fra første CEEQUAL Pre-assessment i henhold til versjon 5

Section Number	Section Title	Max Score	Max Score after scoping	Initial Assessment Score	Section %	Potential Score Still To Come	Section %	Potential Final Score	Section %
1	Project Strategy	625	625	534	85,44 %	38	6,08 %	572	91,52 %
2	Project Management	545	545	410	75,23 %	56	10,28 %	466	85,50 %
3	People and Communities	530	530	299	56,42 %	77	14,53 %	376	70,94 %
4	Land Use and Landscape	1 004	732	532	72,68 %	45	6,15 %	577	78,83 %
5	The Historic Environment	230	212	143	67,45 %	47	22,17 %	190	89,62 %
6	Ecology and Biodiversity	299	299	91	30,43 %	79	26,42 %	170	56,86 %
7	The Water Environment	283	249	172	69,08 %	68	27,31 %	240	96,39 %
8	Physical Resources - Use and Management	1 217	1139	542	47,59 %	280	24,58 %	822	72,17 %
9	Transport	267	248	96	38,71 %	63	25,40 %	159	64,11 %
Total		5 000	4 579	2 819	61,56 %	753	16,44 %	3 572	78,01 %

Prosjektet NLBO bør egne seg for Design & Construction Award. Prosessen med CEEQUAL bør startes tidlig nok til at det sikres at dokumentasjonen i forprosjektet svarer ut punktene i CEEQUAL.

Det er også gjort mange vurderinger og valg i tidligere planfaser som kan gi poeng og gjøre det hensiktsmessig å vurdere også Strategy. Det bør derfor vurderes om prosjektet kan oppnå en Whole Project Award som dekker alle planfaser.